

Kiadja: A FÖLDMIVELÉSÜGYI M. KIR. MINISZTERIUM
AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET” HIVATALOS KÖZLÖNYE

MEGJELENIK minden hó 1-én és 15-én.
Az Országos Halászati Egyesület tagjai ingyen kapják.
Nemtagoknak előfizetési díj: Egész évre 6 K, fél évre 3 K

Szerkeszti: RÉPÁSSY MIKLÓS műszaki fűzős
Szerkesztőség: Budapest, V. Ügynök-u:ca 19. szám., IV. emelet.
A lapra vonatkozó mindennemű közlemények a szerkesztőséghez intézendők
Hirdetéseket a lap számára a „Pátria” r.-t. Budapest, Üllői-út 25. sz. fel.

TARTALOM: Olvasóinkhoz. — Az őszfelé kiszáradó vízállások kihasználása. C. — A Petényi márna és egyebek. *Croaticus*. — A m. kir. kincstári erdőségek halaszatai. (Folyt.) *Simonffy Gyula*. — A sporthorgászat. (Folyt. és vége.) *Zsarnovitzky Árpád*. — Társulatok. — Vegyések. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések.

Olvasóinkhoz.

A „Halászat” eddigi egyes évfolyamai tekintettel arra, hogy a lap 1899. szeptember hó 1-vel indult meg, minden év szeptember hó 1-től a következő év augusztus végéig terjedő idővel estek össze. Gyakorlati okok, különösen pedig az, hogy egy-egy évfolyamot mindig két évszámmal kellett megjelölni, megokoltá teszik az eddigi rendszertől való eltérést. A földművelésügyi m. kir. minisztérium ezért megengedte, hogy a lap ezidei évfolyama a f. év végéig meghosszabbíttassék, illetőleg 32 számot foglaljon magába. A legközelebbi évfolyam áztán már 1913. január 1-vel kezdődik, s úgy az, mint az utána következők a mindenkor polgári évvel fognak összeesni. A „Halászat” szerkesztősége.

Az őszfelé kiszáradó vízállások kihasználása.

Hazánkban elszórtan igen sok oly kisebb-nagyobb vízállásos terület van, melyeken a tavasszal felgyülemelő hó és esővíz augusztus és szeptember hónapokig tekintélyes tavakat alkot. Az ily ezer és ezer holdnyi területet elborító tavak közül igen sok még ma is parlagon kihasználatlanul hever, pedig ezek halhozama lényegesen javíthatna az élelmiszerpiac jelenlegi állapotán. Az ily tavak ponttyal népesítve, a legtöbbször sokszor igen szép eredményt mutatnak fel.

Azáltal ugyanis, hogy a területek időnként szárazon áll, annak talaja felszikkadt, kiújul, amiáltal termőképessége is javul; a kiszáradásnál azonkívül kivész a haltenyésztésre alkalmatlan szeméthal, a mely a talaj és a víz táplálóanyagait szintén fogyasztja; kivesznek a káros

rovarok és élősdiek is, valamint elpusztulnak a haszontalan és alkalmatlan víznövények.

Ezeket a területeket kihasználni a következőképp ajánlatos. Az ősz folyamán, midőn a beállt szárazság következtében tavunk kiapadt, ássunk annak legmélyebben fekvő részében egy a területnek 1—2%-át kitevő körülbelül 70—100 cm. mélységű, lehetőleg négyszögletes medenczét. Hagyjunk annak egyik sarkán a kerítőháló kiszédéséhez alkalmas menedékes helyet. A többi részét legjobb 1:1-hez hajló rezsűvel kiásni, nehogy beomoljon. A kihányt és kihordott föld elhelyezésénél ügyeljünk arra, nehogy az a tó apadásánál a halaknak és a víznek a mélyebb helyre való visszavonulást akadályozza. Sok esetben egy kis gátnak építésével módunkban van tavunkban mások károsítása nélkül a tavasi vízből a szokottnál többet foghatni, amiáltal a lehalászás idejét későbbre halaszthatjuk.

Ha az így előkészített terület télen, vagy tavasszal megtelt vízzel, akkor gondoskodni kell annak benépesítéséhez szükséges halivadékról. Legjobb e célra valamelyik megbízható tógazdaságból egyéves pontyokat beszerezni. Míg tavunk termőképességét meg nem ismerjük, tegyünk holdanként 120 darabot. Ha az első évi lehalászás az 5—10 dkg.-os átlagsúlyú egyéves pontyivadékból 1—1½ kg.-os átlagsúlyú pontyot eredményez és kisebb átlagsúlylyal is megelégszünk, úgy helyezzünk ki holdanként valamivel többet, ellenkező esetben pedig kevesebbet. Az egyéves anyaggal való benépesítés mellett a terület leggazdaságosabban akkor van kihasználva, ha úgy népesítjük, hogy azok 70—100 dkg. átlagsúlyra nőjjenek. Ha a halasítani akaró nem sajnálja a költséget, akkor népesítsen kétéves anyaggal, mely esetben a 1½ kg. átlagsúly elérése a kívánatos, a mit könnyen meg is kap.

Ezután, ha a mesterséges etetéstől eltekint, a mi kezdőnek nem is ajánlatos, más dolga és gondja nincs a tóval, mint szemmel tartani azt, hogy halait el ne lopják.

Vidrát, gémekeket és sasokat, mint a halakat pusztító állatokat távol kell a tótól tartani.

A kiásott gödröt, halágyat, a növényzettől tisztán kell tartani; ezt úgy érjük el legkönnyebben, ha a benne fejlődő kákát és nádat, a nyár folyamán vízalatt, 1—2-szer kikaszáljuk.

Mikor augusztus, vagy szeptemberben a víz annyira leapadt, hogy úgyszólván már csak a halágyat borítja, elérkezett a halak kifogásának és értékesítésének ideje. Mivel nyáron bajos a halakat nagyobb távolságra szállítani, azért a legcélszerűbb, valamelyik környékbeli halászmesterrel, bizonyos részért való kihalászásban úgy megegyezni, hogy tartozik megállapodott áron a tótulajdonos részét is átvenni. A környékbeli városok és falvak, mérsékelt áron, a legtöbb esetben nagyobb mennyiséget is képesek fogyasztani.

Ilyen módon tehát a gazda nemcsak konyháját látja el hallal, hanem még egy eddig figyelembe nem vett jövedelmi forrásra is szert tesz. C.

A Petényi márna és egyebek.

(Barbus Petényi Heck.)

Írta: **Croaticus.**

Herman Ottó szerint ezt a halat *Petényi* nevű magyar természetbúvár fedezte fel 1837-ben a Poprádban, utóbb több erdélyi folyóvízben is megtalálta. Első nevét *Bielz-től* kapta, a ki nem igazi, hanem álmárnának tartja s azért „*Pseudobarbus Leonhardi*”-nak nevezi el. *Heckel*, a kitűnő osztrák természettudós azonban 1858-ban, mint önálló igazi márnát determinálja és felfedezője tiszteletére „*Barbus Petényi*”-re keresztelte el újra.

Ez a hal *Herman Ottó* kitűnő könyvében (a „*Magyar Halászat könyve*”) tüzetesen le van írva s én is az alábbiakban az ő nyomát követem. Előre bocsátom azonban azt, hogy a halnak *Herman* könyvében ábrázolt képe nem mondható sikerültnek, a mi bizonyára nem a híres tudós rovására irandó, hanem az akkori grafikai tökéletlenségnek tudható be. Sokkal jobb és természetesebb az a kép, a mely az újkeletű *Dr. Hoffer, Vogt* stb. „*Die Süßwasserfische von Mitteleuropa*” című nagy műben található.

Ez a halacska 20 cm.-nél nem igen nő nagyobbra. A legnagyobb példány, a mit fogtam, 22 cm. volt, de ez már a ritkaságok közé tartozik. Formája szerint némileg emlékeztet a közönséges márnára, de nem oly megnyúlt, hanem zömökebb és laposabb. Úgy, pár lépésről nézve, csalódásig hasonlít a pisztránghoz; sötét pettyes hátszíne és tarka feje, valamint sárgás színű hasa első pillanatra könnyen megtévesztik a horgászt, különösen a partravetés izgalmas percében. Azonban tüzetesebb vizsgálat után legott felismerjük a márnát, hosszú úszószárnyai, megnyúlt feje és kidudorodott bőrszerű vastag négybajuszos szájáról.

Egyéb ichtyológiai ismertetését nem közlöm, mert ha akarnám is, újból csak *Herman Ottó*t kellene idéznem. Ő tőle származik a legjobb és legpontosabb leírás, melyet *Brehm, Hoffer* stb. írók részletesség és találoság dolgában meg sem közelítenek. Magyarországon ez a hal a Kárpátok vizeiből ismeretes. *Brehm* s később *Hoffer-Vogt* stb. szintén onnan és Kelet-Poroszországból jegyzik fel, nevezetesen a Visztula vízrendszeréhez tartozónak említik, a melybe a Kárpátoktól fakadó mellék-vizekből terjedt el. Az Alpok vizeiből tudtommal egy természetbúvár sem ismerteti. Pedig ott is bőven fordul elő. Magam a Sljeme-hegység patakjaiból halásztam.

Legelőször *Rékából*, a honnan egy torzfejű példányt is küldtem *Dr. Langhoffer* Ágost egyetemi tanár barátomnak; az most a zágrábi nemzeti múzeum gyűjteményébe került. Később nagyobb példányokat a *Topliczában* találtam. Mind a két patak a *Krapina* folyócska mellék-vize, a mely ismét a *Szávába* ömlik Zágráb felett. A *Petényi márna* tehát a *Juli-Alpok* vizeiben is otthonos. A zágrábi nemzeti múzeum gyűjteménye szerint a következő vizekben fordul elő: Zágrább környékén a *Vrabče Őrnomerec, Medveščak, Dolje, Vidak, Bliznec* és *Trnava* patakokban. A Kapella-hegységen inneni Karstban a *Vitunjeica, Dobra* és *Julin-ponor*-ban, a melyek részben földalatti folyásúak. Ezek mind a *Kulpa* folyó mellék-vizei. Előfordul még Szlavóniában az *Orljavá*-ban Pozsega mellett is. Mindezek a *Száva* folyó vízrendszeréhez tartoznak, de ugyancsak előfordul a Dráva mellék-vizeiben is, pl. a *Bednjá*-ban Varazsd megyében és Verócze megyében a *Vočinskareká*-ban Vočín mellett is.

Ezek az előfordulási helyek elég érthetők, ha elgondoljuk, hogy valamennyien a Duna vízrendszeréhez tartoznak, meg van tehát az összekötő kapocs a *Kárpátok* vizeivel. Érthetetlen azonban az, hogy a zágrábi nemzeti múzeumban van egy példány, a mely az *Otočac* melletti *Gačka* folyóból származik. Ez a víz a *Gačkapolje* nevű nagy Karsztvölgyet szeli át, a mely jóval túl fekszik a Kapella-hegységen. Ennek a tipikus Karszterületnek összes vizei az Adriai tengerbe ömlenek, kivétel nélkül föld alatti, de egyúttal submarin torkolással is. Sőt a *Gačka* vizéről ez határozottan meg van állapítva; a nagyobbik ága, mielőtt a gyönyörű *Švica*-toba ömlenék, 25 méteres vízesésével több fűrésztelepet hajt; a vízzel elhordott fűrészpor részben a tófenék tölcseirein, részben az azontúli nagy Karsztlukakon a *Velebit*-hegység gyomrába jut, hogy *Zenggen* alul *Sv. Juraj*-nál tengerszín alatti torkolatán újra napvilágra kerüljön. Vízdús időszakokban, a kitoroklás egy része tengerszín feletti források alakjában is meg van, a honnan szintén nagymennyiségű fűrészpor kerül elő.

A *Gacska*-folyó eredete is érdekes, a mennyiben 2 óriási, úgynevezett *Vaucluse* forrásból áll. A nagyobbik forrás *Lešee* mellett van s 1910-ben júniusban másodpercenként 12,000 liter vizet szolgáltatott. Nagy szárazságok idején felére apad. A kisebbik forrás fele akkora vízhozammal bír. Ebben a folyóban a 4—5 kg.-os pisztrángok nem tartoznak a ritkaságok közé. Erdekes jelenség, hogy a folyó körülbelül 40 km.-es földfeletti útjában folyton veszít vizéből, a mennyiben számtalan Karszt tölcseren át jelentékeny mennyiség eltűnik. *Otočac* városkánál két ágra szakad és egészen divergáló völgyeken át jut a *Velebit*-hegység lábához, a hol eltűnik.

A teljesség kedvéért, noha nem tartozik ide, talán érdeklő az olvasót az is, hogy a *Gacska* folyó tengerszínfeletti magassága a torkolatnál körülbelül 430 méter. Újabban egy francia konzorcium konzessziót nyert arra, hogy a *Velebit* hegységnek körülbelül 18 km.-es csatornaalagútja segítségével a tengerfelé eső *Velebit*-lejtőn a körülbelül 420 méteres esést villamos energia előállítására használhassa fel. Ez, ha létesülne, a világ egyik legnagyobb erőtelepe lehetne.

Térjünk vissza a *Petényi márnához*. Az a bizonyos példány, a melyik a zágrábi nemzeti múzeumba *Šnap* tanár gyűjteményéből került oda, tehát a *Gacska* vizéből való! Ha ez igaz (?), akkor a Kapella-hegység inneni és túlnani vizeinek földalatti összeköttetésük lehet. Vagyis a Duna vízrendszerének az Adriai tengerrel van láthatatlan összeköttetése! (?) Ha már most meggon-

doljuk azt, hogy az eltűnő karszti vizek submarin-lefolyásuk miatt körülbelül 500—600 m. mélyen tűnnek el a földben, vagyis a Karsztnak alapját képező vízvezető triászkorbeli palaretegek mélységére, úgy nem nagyon valószínű, hogy az a bizonyos példány, avagy valamelyik őse ezt az utat tette volna meg. Mert hát ilyen mélységben 50—60 atmoszférás nyomás sincs kizárva, arra pedig nincs berendezve ennek a halnak a szervezete. A fokozatos alkalmazkodás generációkon át lehetséges ugyan, de nem oly nagy határok közt. Különben is oly átváltozásokon ment volna át a faj, a melyből aligha volna visszatérés az eredetihez.

Ezek után azt hiszem, hogy vagy tévedésen alapul a lelőhely megjelölése; vagy ha helyes, úgy a Gacskában több is kell, hogy legyen belőle és akkor ez a halfaj az Adriai tenger, jobban mondva a Kapella túlnani Karszt-vizek faunájának is tagja. Mindenesetre érdekes volna utána járni a dolognak és ezt a kérdést tisztázni.

A petényi márna szereti a frissen folyó hidegebb, kavicsos és homokos medrű vizeket. Sokszor a pisztránggal tart egy régiót, de többnyire mégis a valamivel melegebb szintjét keresi fel. Nappal a katlanokban gubbaszt; főleg oly helyeken, hol valami rothadó növényi lera-kódás, avagy dög található. Az ily helyeken azután szinte nyüzsög. Gúlisztás horoggal az ily gyülekezetből százával lehet fogni. Nincs az a hal, a mely oly mohón járna a horogra; horgászati rekordokat bizonyára ezzel a hallal lehetne elérni. Tehát mint sporthal kezdők, öregek és nők számára valóságos kincs. Húsa jobb mint bármely keszegé, sőt régebben nagy becsben is tartották. *Herman Ottó* szerint a régi erdélyi szakácskönyvekben „szemling” név alatt szerepelt; csak előkelő asztalokra került. A hegyek lábánál elterülő frissebb vizekben, kisebb patakokban, a hol a pisztráng már nem él, ez a hal megtalálná a neki való helyet, érdemes volna betelepíteni, főleg oly tájakon, a hol a horgászat iránt érdeklődés mutatkozik. E mellett a pisztrángos patakokban mint takarmányhal is szóba jöhetne, mert mint növényevő a növényi tápanyagok feldolgozásával a patak jobb kihasználását tenné lehetővé, illetőleg növelné az illető víz pisztránghús termelőképességét.

A pisztrángos tógazdaságokban a táplálék-hulladékok kihasználása körül szerepelhetne egyrészt, másrészt mint *eleven takarmány* nagyban hozzájárulhatna egészséges pisztránganyag tenyésztéséhez.

Azoknak, kiknek módjuk és alkalmuk van, melegen ajánlom, hogy foglalkozzanak ezzel a kérdéssel, mert ha sikerül a petényi márnát a pisztrángos tavakban ívásra bírni és mint takarmányhalat a pisztráng mellett tenyészteni, úgy a mai problémátikus értékű mütakarmány kiküszöbölésére megtörtént az első lépés. Ezoly raczionális eljárás volna, akárcsak a pisztrángivadéknak planktonnal való felnevelése, a minek nagy előnye ma már vitán felül áll. A pontyos tavakban is utat tört a műtrágyázás által fokozott mértékű plankton, vagyis a *természetes hal-táplálék* termelése, hogy a mesterséges takarmányozás jobban érvényesüljön. Csak így tudjuk jól kihasználni a magvas takarmányt s csak ezzel az eljárással lehet szép egészséges, szállításra alkalmas kemény halat nevelni, máskülönben a tisztá „*kukoriczázással*” igen könnyen csak dögöt produkálunk. Pisztrángos tógazdaságokban, a hol az egészséges ikratermelés a döntő tényező, sokkal égetőbb kérdés a helyes takarmányozás, mint a melegvízű tóságokban. Hisz a pisztrángos tavakat nem trágyázhatjuk oly formán, mint a pontyos vizeket, tehát oldjuk meg a kérdést úgy, hogy az éves és nagyobb halat a neki legmegfelelőbb *eleven hidegvérű* állatok húsával

etessük. Ily formán legalább némi egyensúlyt tartunk a mesterséges takarmányozás mellett. Biztosak lehetünk abban, hogy az epidémiákat csökkentjük vele és az anyahalak degenerációja is megszűnik. Nézetem szerint nagyon elhibázott dolog melegvérű állatok húsával és az azokból készített különböző surogatummokkal etetni a pisztrángot. Ez minden bajnak a kútforrása, karöltve a vízhiánnyal. Sokan azt hiszik, hogy 40—50 másodperczliter hideg forrásvíz elég lesz egy pisztrángos telep számára, a hol zsúfolva van az anyag. Pedig ez nagyon téves nézet. Szinte alig hihető, hogy mennyi víz kell egy félig-meddig jófajta pisztrángos üzemhez. 500—1000 másodperczliter az a mennyiség, a mely szükséges, hogy halainkat kellőleg lássuk el vízzel, mert csak így közelíthetjük meg zsúfolt állomány mellett azt az arányt, a mely a hal természetének megfelel. Ilyen vízbőségű telep pedig kevés van Európában.

A legintenzívebb pisztrángos üzemek Dániában vannak, a mely ország tudunkkal nem igen bővelkedik Kárpátokkal vagy Alpokkal, de síksági vizei már elég hidegek a pisztráng befogadására. Másrészt a tenyésztés, illetőleg a takarmányozás abban kulminál, hogy javarészt friss tengeri hallal etetnek, a mely táplálék ott bármikor és olcsón beszerezhető. És ebben rejlik a siker titka. Persze minálunk nem lehet szó arról, hogy tengeri vagy tavi halakkal etessük a pisztrángot, de az analógia alapján az egyik lépés az volna, hogy a pisztráng mellett tenyészünk valami odavaló takarmányhalat. Ilyen lehetne a fenti ismereteink alapján a *petényi márna*. Mellette, mint szintén kifogástalan egészséges takarmány a felaprított *béka-hús* jöhetne szóba.

Tavasztól őszi, tehát a pisztrángos tógazdaságok legintenzívebb kampánja alatt, a békahúst be lehetne élve szerezni a nagy pontyos tógazdaságokból, vagy a nálunk még mindig elég terjedelmes állóvizekből. A békát nedvesen tartva, heteken át élve őrizhetjük meg tartányokban avagy drótsővénynyel körülzárt gödrökben. Húsaprító kézigépekkel mindenkor frissen lehetne adagolni. Hátra volna még az, mikép lehetne a sok békát gyűjteni? Bizony úgy, a hogy ma csináljuk a béka-fogást, az nagyon megdrágítaná ezt az elsőrendű pisztrángos takarmányt. Magam már éveken át foglalkozom az automatikus béka-fogó megszerkesztésén s azt hiszem, hogy nemsokára azzal is előállhatok majd.

A most jelzett ösvényeken haladva a pisztrángtenyésztést új alapra lehetne helyezni és nem kellene félteni drága halainkat sem betegségektől, sem degenerációkból.

A m. kir. kincstári erdőségek halasvizei.

(1910. évi állapot.)

(Folytatás.)

Irta: **Simonffy Gyula.**

VIII. A nagybányai m. kir. főerdőhivatal vizei Szatmár, Máramaros, Szolnok-Doboka vármegyék területén 200—1500 m. t. sz. feletti magasságban fekszenek és egészben a Tisza folyó vízrendszeréhez tartoznak. A vizek nagyobb része a Szamos völgye felé lejt, csupán a fernezelyi és kapnikbányai erdőgondnokságok egyes vizei gravitálnak Máramaros vármegyének a Tisza völgye felé.

Névezetesebb patakvizek e kerületben névszerint a következők: Láposbánya, Nagykohó, Limpegye, Nyisz-tosza, Fernezely, Fekete, Blidári, Sturi, Roszai, Riu-runkuluj, Reusor, Izvora nyegra és alba, Horgos-pataki, Rákosfalvi, Fehérpatak, Tocsillei, Leardai, Cibles, Prelnes, Stedioro, Minget, Gyelnecz, Gyigyi, Rnoja és Csormolino.

Az összesen 105 kat. hold 1030 □-ölet kitevő vízterület az egyes erdőgondnokságok között a következőképp oszlik meg:

	kat. hold	□-öl
1. Láposbányai erdőgondnokság	6	1000
2. Fernezelyi	29	1460
3. Kapnikbányai	5	510
4. Horgospataki	14	1170
5. Tőkési	49	90

Halrajzilag a vizek a pisztráng színtájához tartoznak. *Főhalfajok* a pénzes pér és a sebes pisztráng; az előbbi a túlnyomó.

A *halnépesség* általában véve igen ritka és az előző évek viszonyaihoz képest apad. Az átlagos népességnél kedvezőbb az arány a láposbányai, kapnikbányai és a tőkési erdőgondnokságok egyes vizeiben.

A *rákállomány* több patakából kipusztult, de található még a fernezelyi erdőgondnokság kerületében közepes, a horgospatakiban mérsékelt mennyiségben.

A *halnépesség* szaporodásának legnagyobb *akadálya* az ezen kerületben nagy számmal előforduló bánya és kohómű, a melyeknek szennyvizei helyenként nemcsak a halakat, de még a vízben élő alsóbbrendű szerves lényeket is kipusztítják.

A láposbányai erdőgondnokság kerületében azt is tapasztalják, hogy a szénítés közben, illetőleg a szénítő helyről lefolyó és leszivárgó víz is ártalmas lehet a halakra.

Az *orvhálászat* nagymérvű és annak minden módja, de különösen a vízeltereléssel (dugázás) s mint bányavidékeken, a dinamitózással űzött módja szokásos. Faúsztatás csupán a fernezelyi erdőgondnokságban folyik.

Költőházak s ivadéknevelő tavak ezidőszerint nincsenek. Az igen ritka halnépességnek talán éppen az az egyik főoka, hogy a halászati jogbérlok a múltban egyáltalán nem törődtek a bérelt vizek rendszeres népesítésével; költőházakat egyáltalán nem építettek.

Bérbeadva a halászati jog csupán a láposbányai és fernezelyi erdőgondnokságban van, a többiben értékesítetlen.

A bérbe adott vízterület 36 kat. hold 860 □-öl, a melyért 130 K évi bért fizetnek s így 1 kat. holdja 3 K 56 f-rel értékesül. A bérjövdelemből az összes vízterület 1 kat. holdjára 1 K 23 f esik.

IX. A *kolozsvári m. kir. erdőigazgatóság* vizei az erdők nagy szétszórtságánál fogva öt nagyobb csoportban Alsó-Fehér, Torda-Aranyos, Kolozs, Maros-Torda, Fogaras, Háromszék és Bihar vármegyék határában 206—2432 m. t. sz. f. magasságban terülnek el és — ha a Tiszát önálló vízrendszernek tekintjük — a vizek nagyobb része a Tisza, kis része pedig a Duna folyó vízkörnyékéhez tartozik.

A kerület nevezetesebb folyó- és patakvizei névszerint a következők: Kis- és Nagyarányos, Hideg- és Melegszamos folyók, Abrudpatak, Bucsum, Csernicza, Csuruleusza, Albák, Girda, Lopus, Nyágro, Bisztri, Kísbisztra, Nagybisztra, Dobri, Szártos, Hernyásza, Csora, Divája, Mikoja, Dirditul, Stycul, Dumitiana, Ivicsora, Reketó, Dobrus, Béles, Görgény, Kásva, Iszticsó, Tirco, Tiszeo, Fancsal, Fehérág, Székely, Sebes, Laposnye, Giczi, Mester, Nagy- és Kisnyárad, Funtinel, V. Vista mare, Ucsu mare, V. Ursisora, Herszán, Csenus, Arpásu mare, Arpásel, Bulea, Lajta, Riu mare, Porumbacsel, Nagybanka, Kissugóbanka, Györke, Batrin, Corile, Peták, Riu Vida patakok.

Az összesen 812 kat. hold 1550 □-ölet kitevő víz-

terület erdőgondnokságok szerint a következőképp oszlik meg:

	kat. hold	□-öl
1. Abondfalvai erdőgondnokság	34	437
2. Albáki	176	560
3. Topánfalvai	199	476
4. Vidrai	95	1092
5. Gyalui	16	1275
6. Reketói	55	275
7. Iszticsói	45	605
8. Laposnyai	53	200
9. Mocsári	2	510
10. Fogarasi	33	1340
11. Sárkányi	3	180
12. Stréza-Kerczisorai	19	600
13. Kovásznai	67	250
14. Dobresti	11	150

A dési erdőgondnokság kezelése alatt halasvíz ezidőszerint nincs; az abondfalvai erdőgondnokság vizei pedig halászatilag nem hasznosíthatók, a megyében folytatott bányauzem szennyvizei miatt.

A vizek a márna és a pisztráng színtájához tartoznak és *főhalfajaik*: a márna, a sebes- és szivárványos pisztráng, az iszticsói erdőgondnokság kerületében ezenkívül a pataki saibling is.

A *halnépesség* gyenge közepes sűrűségű és az előző évek halnépességéhez viszonyítva az egyes erdőgondnokságok szerint részint apadóban, részint gyarapodóban van. Az átlagnál sűrűbb a népesség az albáki, a topánfalvai, az iszticsói, a kovásznai és a dobresti, ritkább a gyalui és a reketói erdőgondnokságok kerületében.

Rák található az abondfalvai, albáki, vidrai, gyalui, reketói erdőgondnokságok egyes vizeiben és pedig az albáki erdőgondnokságtól eltekintve, a hol helyenként sok rák van, mérsékelt vagy kis mennyiségben.

(Folyt. köv.)

A sporthorgászat. (Folyt. és vége.)

Irta: Zsarnovitzky Árpád.

A *dévér keszeg* (Abramis brama). Valamennyi hazai lapos keszeg között a legnagyobbra nő. Jellegzetes az igen magasan ívelt háta és erősen összelapított teste, melyhez viszonyítva feje s szája igen kicsi. Háta kékes-szürke, hasa sárgás-fehér, pénzei középnyagok. Húsa jó, de szálkás. Elér 70 czm. hosszúságot s 4—5 kg. súlyt. Május—június hóban ívik.

Eletmódja a czompóéhoz hasonló; a tavasz után, a mikor a kavicsos talajú sekély vízben tartózkodik, az ívás befejeztével, a teljesen csendes folyású, de nem nagyon mély vizekbe vonul, a melynek alja iszapos és vízinövényekkel benőtt; ott az iszapban turkálva keresi a férgeket; eszi a zsenge vízinövényeket és moszatokat is. Rendesen csoportba verődve jár.

Nagyon félénk, a csalihoz csak óvatosan nyúl, soká szürcsöli; halászásához egész apró, rövidszárú Kirbyhorgot használunk, a horgot a csaliban jól elrejtjük és csak későn vágunk be. Készességnek használjuk a XIII. esetben leírt fenékölmet, vagy a XIV. esetben leírt pedzós készségeget oly módon beigazítva, hogy a csali a fenéken felfeküdjék. Csalinak használunk gilisztákat, kukacokat, főtt borsót, vagy tészta. Úgy az itatott zsinór, mint a 2—3 méter hosszú selyemféregből a legvékonyabb legyen.

Védekezése elég lomha, tehát ha gyorsan kihozzuk a vízből, többet foghatunk egymás után.

Otthonos az alsó szintájuk, álló vagy csendes folyású vizeiben.

A kecsege. (Acipenser ruthenus.) Egyik nem tengerjáró tokféle halunk. Külalakja nagyon különbözik az eddig ismertett halak alakjától. Teste pénznélkül való, vastag durva bőrrrel, hátán és oldalain pánczélszerű pikkelyekkel bír; feje igen hosszú, hegyes, hosszú orrú szája lefelé nyíló s több centiméterre esik a feje végétől. Testszíne sötétszürke, csak a hasa világosabb, 50—60 czm. hosszúra s 7 kg. nehézségre megnő.

A Dunában és mellékvizeiben él. Tavasszal legmesszebb hatol fel, a mellékfolyókba. Május—júniusban ívik 6—8 m. mély sebesáramú homokos-kavicsos padokon. Télire a folyók mély iszapos fenekén pihen. Főtapláléka a rovarlárvák s apró rákfélék.

Félénk óvatos hal; csak nagyon kis horoggal és vékony selyemféregbéllel fogható és csak ősz felé, gilisztával, vagy más férgekkel, mikor a természetes táplálék megfogyott.

Horogszerkezetül jó a XII. és XIV. alatt leírt fenékolom, vagy csúszóhorog, de utóbbinál a csalinak a víz fenekén kell feküdnie.

A szélhajtó kűsz. (Alburnus lucidus.) A galócza, csuka, fogas stb. fogásához ez a fénylő testű halacska a legjobb csali. Alakja nyújtott, lapos; legfőljebb 15 czm. hosszúra nő; szája kicsi, felfelé nyíló. Háta világos zöld, hasa hófehér, fényes; pénzei vékonyak, kicsinyek. Április—májusban ívik.

Egy cseppet se félénk; halászása igen könnyű. Meleg időben közönséges légygyel vagy apró szöcskével a víz felszínén fogjuk. Hidegben a víz fenekére ereszkedik s ekkor apró gilisztával vagy féreggel fogjuk; hogy a csali a vízmélység $\frac{2}{3}$ -ra sülyedjen a horogóra egy kis darabka lúdtollból pedzöt s az igen vékony selyemféregbélre 20—30 cm.-re a horogtól apró ólomgolyót erősítünk. Az egyes horog a legkisebb méretű legyen; horogórnak vékony, fehér czérnaszálat is használhatunk.

Mindig csapatostól jár; s ha egy csomóba, sugáralakban 10—15 szál 8—10 cm. hosszú selyemféregbélre erősített horgot kötünk, melyeket apró legyekkel vagy apró gilisztákkal csalizunk fel s a csomót hirtelen a vízbe ejtjük, a kűszök rögtön összefutnak, a csali után kapnak; alkalmas pillanatban bevágván, egyszerre 3—4 darabot is foghatunk.

Horgászása közben a horgot minden 5—10 másodperczen újra ki kell vetni; a mint a hal ugrott, rögtön bevágunk.

Minden folyóban otthonos ugyan, de különösen a tiszta és kavicsos medrű vizeket szereti.

A fürge cselle (Phoxinus laevis). Szintén csak mint csali bír jelentőséggel. Háta barnás-zöldszínű; oldalai sárgák, fényes aranyszínű elmosódott sávokkal. Teste nyulánk, hengeres és kövérhúsú; igen apró szája harapáskor görcsösen zárul; gilisztával horog nélkül is fogható, mert a mint elkapta 1—2 másodperczen lógva marad az ínon és kiemelhető. Pénzei oly kicsinyek, hogy alig látszanak. Legfőljebb 12—14 cm.-re nő. Május—júniusban ívik.

A források és patakok lakója, a hol csapatokban úszik fel s alá. Szintén nagyon bátor halacska, mely a vízben fürdő ember körül is settenkedik; egy 3—4 mm. öblű horoggal, mely vékony czérnaszála van kötve, gilisztával vagy közönséges légygyel könnyen fogható.

A csalit a víz színe alá kell meríteni, ezért a horogtól 15—20 cm.-re apró ólomsörétet erősítünk.

A ragadozó halak kövérsége miatt nagyon szeretik és a vitorlával bíró Nottingham-horogkészségen (VII. és VIII. eset) igen jól forog.

Mindenütt található a forrásokban és patakokban.

A fenékjáró küllő (Gobio fluviatilis). A kavicsos folyók és mélyvízű csendes folyású patakok lakója. Szintén csak csalinak való; különösen harcsák és márnák fogásához. Legfőljebb 14—15 cm. hosszúra nő. Háta zöldes-szürke, fekete foltos; hasa fehéres-pizkos színű; úszószárnyai is feketés foltokkal borítottak. Alakja nyújtott, a márnához hasonlít; bajusza is van. Május—júniusban ívik.

A víz fenekén úszkálva keresi táplálékát a kavicsok közt, ezért fogásánál a csaligilisztát, vagy kukacot, kis ólomgolyó segítségével — mi a kis horogtól 20—25 czm.-re teendő — a víz fenekéig kell sülyeszteni.

Leginkább a meder lapos oldalain és ott, a hol az erősebb áram csendessé válik, a csendes rész alsó végén keresendő.

Mindenütt található a mélyvízű nagy patakokban és a folyókban.

A botos kölönte. (Cottus gobio.) Teste hengeres, de igen nagy szájú feje szélesre lapul, mint a harcsáé. Egész felső teste pizkos, kékesbarna színű, pénznélküli; a hasa pizkos fehér. 16—18 czm. hosszúra nő. Márczius—áprilisban ívik.

Mint csali elsőrangú. A Nottingham szerkezeten jól forog, de leginkább ajánlhatom a fenék- vagy sarkantyús horgokészletre (XIII. és XIV.), mert a nagy hal még akkor is felfalja, ha a horgon már nem ficzkándozik, hanem azon időközben megdöglött.

Minden folyóban és pataokban otthonos, a melynek feneke kavicsos, a kövek alatt rejtőzve várja a feléje közeledő vízibogarakat és álcákat.

Félénk és óvatos; fogásához a 3—4 mm. öblű horgot vékony selyemféregbélre erősítjük, melyre a horogtól 25—30 czm.-re ólomgolyót erősítünk; 4—5 m. hosszú horognyelet használunk; felfelé haladva a horognyelet a víz folyásával szembe tartjuk s a csaligilisztát, vagy kukacot óvatosan a fenékre bocsátjuk. Különben a gyerekek legkedvesebb sportja ennek a halnak a kövek alól kézzel történő kifogása; vagy pedig farkasháló szerű kis meritő hálót, vagy szitát, esetleg ágasra feszített zsákot szorítanak bal kezükkel a víz fenekére, úgy hogy nyílása a víz folyása felé van fordítva s felülről bottal megbolygatják a köveket, mi esetben a halak a kövek alól kibujva lefelé menekülnek és beleszaladnak a zsákba.

FÜGGELEK.

A halak eltartása és szállítása.

Azon percztől kezdve, a melyben a vízből kifogott hal megszűnt élni, húsának legnagyobb ellensége a víz, mert abban rohamosan oszlásnak indul; a szabad levegőn a halat borító zsíros nyálkás réteg hosszabb ideig megóvja a feloszlastól. Ezért a vízből kifogott s megévesre szánt halat addig is, míg hazaérünk, a szabad levegőn, de árnyékos helyen lehetőleg felakasztva kell tartani. Ha csak 2—3 nap múlva akarjuk elfogyasztani, úgy kizsigereljük; a hasán altestétől a szájáig felvágjuk, a beleket és kopoltyúit kiszedjük, kivágjuk, száraz tiszta ronggyal kívül-belül jól megtörüljük és így akasztjuk levegőre; esetleg a pénze is megtisztítván, száraz sóval jól behintjük.

A meleg nyári napokban is szállíthatjuk a halat, ha ily módon kitisztítva s beszóva fonott szőlő- vagy narancskosárba száraz fagyapot, esetleg moha közé rakjuk; a kényesebb ízlés kedvéért még külön bepakkolhatjuk ritka itatóspapírba is. Így 24 órát is kibír, a nélkül, hogy megromlanék.

Csalogatók.

Az árjegyzékekben gyakran kínálnak vételre különféle elnevezés alatt oly szereket, melyekkel állítólag a halakat valamely helyre csalogathatjuk. Ezek különféle — leginkább ánizsszagú — olajos anyagok. Teljesen értéktelen holmik és csak a tudatlan embereket vezetik félre, mert a hal táplálékát — a mint azt már többször jeleztem — csakis szemével keresi és nem szagló, vagy hallószerveivel, mint a szárazföldi állatok.

TÁRSULATOK.

A Csongrád-szegedi halászati társulat folyó évi május hó 28-án Szegeden megtartott évi rendes közgyűléséről kaptuk a következő értesítést:

A társulati igazgató jelentése szerint a társulat vízterülete 9 tag birtokában 4075 kat. hold. A halászat ellenőrzése az ármentesítő társulatok gátóereinek közreműködésével eléggé hatékony volt, elejét vette minden nagyobb visszaéléseknek. Egyes kihágások feljelentésén, a közigazgatási hatóság marasztaló ítéletekkel szerzett érvényt a jogrendnek.

A halak természetes szaporodására az idei tavasz kevésbé volt kedvező; a vízáradás rövid ideig tartott s így az ívás nem volt elég eredményes.

Az anyaggörök összeköttetése az anyafolyóval elég jó s a vízi-társulatok az összeköttetések fenntartására gondot fordítanak. A mélyebb, le nem csapolható gödrökből az idén is jelentékeny mennyiségű ivadékok sikerült megmenteni, mert a halászati társulat megbízottai 3200 kg. ilyen zsenge halat halásztak ki s helyezték át az anyafolyóba.

Megvalósulás küszöbén áll a társulathoz ivadéknevelő létesítésére irányuló szándéka is, mert az osztorai holt Tisza felhasználása ellen fennálló jogi akadályokat sikerült végre elhárítani.

A társulat a múlt évben közérdekű kiadásainak megtérítéseképp a földművelésügyi kormánytól 790 K államsegélyben részesült. Ezek között egyik főtétel a Körös-tisza-marosi ármentesítő és belvíz-szabályozó társulat anyaggödreinek kéméleti terület gyanánt való bérlete, a melyért évenként 275 K-t fizetnek.

Az 1912. évre szóló költségeloirányzat bevételei 8401 K 84 f-ben, kiadása pedig 9545 K-ban állapították meg. Az érdekelttség hozzájárulása 1222 K 59 fillért tesz ki; a vízterületek évi halászati hasznóbérlere 5170 K.

A Ferenczsatornai érdekeltek halászati társulata f. évi július hó 29-én tartotta rendes évi közgyűlését Zomborban *Jolánkay Vilmos* elnöklele alatt. A jelentés beszámol a halállomány szaporítása és őrzése körül elért eredményekről. Nevezetesen a társulat a kötelékébe tartozó vízterületen kihelyezte az államsegélyként kapott 1.800.000 drb fogassüllőikrát, valamint a 10 q pontyivadékok. Halászati kihágás címén 93 esetben történt feljelentés, melyből 75 esetben marasztaló volt az ítélet, míg a többi még befejezést nem nyert. Ebből kifolyólag 54 feljelentő egyén 162 K jutalmomban részesült. Megállapítható, hogy a feljelentések szerint való jutalmazás nagyon eredményesnek bizonyult ez évben is. A társulat bevétele az elmúlt esztendőben 2503-29 K, kiadása pedig 1550-82 K volt. A jövő évi költségeket 2600 K-val irányozták elő s ehhez képest a tagok évi járulékát a csatorna ásott szakaszán 38 fillérben, természetes medrű részeiben pedig 68 fillérben állapították meg. Végül a jelenleg fennálló szerződések 1917. decz. 31-én lejárván

a közgyűlésen folytatott eszmecsere alapján az elnökség megbízott, hogy a társulat kötelékébe tartozó vízterület egységes és bérleti szakaszonként való értékesítése, nemkülönben ehhez képest a üzemterv módosítására nézve a legközelebbi közgyűlésnek javaslatot tegyen.

A Zsolnavidéki vágvizi halászati társulat f. évi július hó 31-én tartotta Zsolnán rendes évi közgyűlését. *Treitler Ferencz* alelnök-igazgató mindenekelőtt kegyeletes szavakkal emlékezett meg a társulat eddigi elnökének, *Spolkovszky József*nek elhunytáról. Majd előterjesztette számadásait, melyek szerint a társulathoz 457-28 K vagyona van; a fennálló hátralékokat pedig közigazgatási úton fogják behajtani. A jövő évi költségeket 396-48 K-val irányozták elő s ehhez képest a tagok évi járulékát kat. holdanként 16 fillérben állapították meg. A tisztújítás során *báró Popper Lotárt* elnöké, *Gontkó Ignácot* alelnök-igazgatóvá s ezenkívül a 9 tagból álló választmányt választották meg. Az igazgató javaslatára a közgyűlés megbízta az elnökséget, hogy mindazon patakoknak a társulathoz leendő bevonása, ehhez képest az alapszabályok és üzemterv módosítása iránt tegyen a legközelebbi közgyűlésnek javaslatot, melyek bevonása a halállomány szaporítása és emelése érdekében kívánatosnak látszik. Elhalárolta továbbá a közgyűlés, hogy a Vág vize szennyezésének megszüntetése tárgyában kiadott földművelésügyi miniszteri rendelet végrehajtása tekintetében a vármegye alispánját megkeressi és szorgalmazza. Végül megbízott az igazgató a jelenleg fennálló szerződések beszerzésével hogy ennek alapján a társulat kötelékébe tartozó vízterület egységes és bérleti szakaszonként való értékesítése mielőbb foganatosítható legyen.

A Balatoni halászati r.-t. f. évi augusztus hó 3-án tartotta évi rendes közgyűlését Siófokon *Reé Jenő* újonnan megválasztott elnök vezetésével.

Az igazgatóság jelentése szerint a részvénytársaság üzemenek minden ága kellő eredménnyel működött a lefolyt üzletévben s annak következtében az értéksökkenési tartalékalapnak 25,000 K-val való gyarapítása mellett is az 1911/1912. év üzleti mérlege olyan nyereséggel záródik, a mely jelentékenyen meghaladja az előző év üzleti nyereségét. Jelzi továbbá az igazgatóság, hogy a halászati tilalom alatt előforduló s a halászatra oly káros orvhalászat megakadályozása végett engedélyezett csendőrrjáratok igen eredményes munkát végeztek.

A mérleg szerinti nyereség 69,057 K 72 f, a múltévi áthozattal együtt 76,333 K 25 f. Ennek felosztása iránt az igazgatóság javaslata a következő volt:

1. Rendes tartalékalapra	3,452 K 89 f
2. Alkalmazottak jutalmazásai	2,762 " 31 "
3. Résztvényesek osztaléka	60,000 " — "
4. Jövő üzleti év számlájára	10,118 " 05 "

Összesen: 76,333 K 25 f

A javaslatot a közgyűlés elfogadta.

A részvénytársaság mérlegszámlája egyébként a következő adatokat tartalmazta:

Vagyon. Pénzkészlet: 179,077 K 34 f. Ingatlanok: 108,417 K 82 f. Gőzhajók: 102,995 K 87 f. Berendezések: 200,192 K 35 f. Óvadékok: 53,108 K 75 f. Folyószámla követelések 12,587 K 08 f. Készletek: 39,702 K 94 f. Átmeneti tételek egyenlege: 1614 K 87 f. Összesen: 697,697 K 02 f.

Teher. Részvénytőke: 240,000 K. Rendes tartalékalap: 31,149 K 34 f. Rendkívüli tartalékalap: 87,000 K. Értéksökkenési tartalékalap: 250,000 K. Óvadékok: 2372 K 72 f. Fel nem vett osztalék: 720 K. Folyószámla tartozások: 10,121 K 21 f. Múltévi nyereség áthozatal: 7275 K 53 f. Nyereség az 1911-12. üzletévben: 69,057 K 72 f. Összesen: 697,697 K 02 f.

A veszteség- és nyereségszámla adatai a következők:

Tartozik. Hasznobérszámla: 60,445 K 05 f. Haltenyésztésiszámla: 8947 K 45 f. Munkabérszámla: 148,888 K 35 f. Gőzhajók üzemszámlája: 28,339 K 87 f. Adószámla: 35,317 K 72 f. Általános üzemi kiadások: 72,997 K 73 f. Értéksökkenésiszámla: 25,000 K. Múlt

évi nyereségáthozatal: 7275 K 53 f. Nyereség az 1911/12. üzlet-
évben: 69,057 K 72 f. Összesen: 456,269 K 72 f.

Követel. (Mulévi) nyereségáthozatal: 7275 K 53 fillér. Jövedelem:
448,993 K 89 f.*) Összesen: 456,269 K 42 f.

VEGYESEK.

A Balatonról írják, hogy az ivadék az idén a gyakori hűvös, szeles viharok nagyon kedvezőtlenül befolyásolták. A bérlő részvénytársaságnak ennek ellenére is sikerült azonban mesterséges módszerek alkalmazásával bőséges mennyiségű süllőikrát termelni, a melyeket a védett helyeken helyeztek ki s ott jól ki is keltek.

A halfogások jelenleg gyengék. Mindjobban érezhető az ottani halászati üzemnél is a nagymérvű munkahiány. Ennek következménye elsősorban a napról-napra növekedő munkabér, a mi aztán természetesen ismét a halárak emelkedését vonja maga után.

Az osztrák haltenyésztők igen erélyes állásfoglalásra határozták el magukat. A mesterséges haltakarmány drágulásával, illetőleg az áruk mesterséges felhajtásával szemben az osztrák halászati egyesület szaklapjában, az „Oest. Fischerei-Zeitung“-ban e tárgyban közzétett felhívásra f. évi július hó 28-án Bécsben értekezletet tartottak. Ez alkalommal először is megállapították azt, a mit laikus körökben nem mindig tudnak, hogy a halak mesterséges takarmányozása nem éppen kényszerítő szükség, erre való tekintettel megfontolandónak tartják azt, hogy a takarmányárak magas volta mellett nem lesz-e célszerűbb jövőre a tavakat egyszerűen a természetes hozamnak megfelelően népesíteni, a míg az áruk ismét le nem szállnak annyira, hogy az etetést ismét gazdaságosan lehessen alkalmazni. Inkább keveset termelnek, de haszonnal, mint sokat veszteséggel. Aztán arra is számítanak, hogy a haltermelés csökkenésével a halárak emelkedni fognak s így némileg kárpótolva lesznek.

Magunk részéről ugyan kétélű fegyvernek tartanók az ilyen eljárást, de hát ha nincs más módja a védekezésnek, meg kell azt is próbálni; különben reméljük, hogy a kínálat s kereslet majd csak helyreállítja ismét az áraknál a reális egyensúlyt.

A halmérgezés, úgy látszik, olyan mint a fiumei czápa, megjelennek minden nyáron, hol itt, hol ott. Nekünk is meg van már az esetünk. A mint egyik esti lap írta, a Dembinszky-utca 46. sz. házban történt, a hol augusztus 2-án péntekre halat főzött egy család magának. El is fogyasztották jóízűnek; a maradékot eltették másnapra. Szombat délre ismét asztalra került. Ebéd után valamennyien rosszul lettek. Orvosokat hívtak, a kik kétségtelenül megállapították a halmérgezést. A maradék halat ugyanis nem zárták el megfelelő helyre s így az étel megromlott s a gyomorba jutva veszedelmes mérgezést okozott. Az anya, 66 éves, belehalt; három leánya súlyosan megbetegedett.

Már most csak azt nem értjük, miért „halmérgezés“ ez? Hiszen első nap is ettek a halból, jóízűen fogyasztották el, tehát a *halban nem lehetett a hiba*. Hogy az étel megromlott, arról az a szegény hal igazán nem tehet. Hát más étel meg nem romolhat ebben a melegben, ha nem kezelik megfelelően? Hát pl. gyümölcsötől nem lesznek-e rosszul az emberek? Még sem beszél soha senki gyümölcsmérgezésről?

Egyébként utána jártunk a dolognak s a legilletékesebb helyen is kijelentették, hogy halmérgezésről senki sem beszélt, legkevésbé az orvosok. A bajt az étel megromlása okozta s *tomatin* mérgezés állott be, a mely veszedelmes anyag mindenféle fehérjében és húsnemű étel bomlási terményeképp előállhat.

Igazán jó volna már egyszer erről a divatos, de rendszerint minden alapot nélkülöző „halméreg“ szóról leszokni,

Szikesterületek halászati kihasználása. Az 1911. évi budapesti IX. országos gazdakongresszus megjelent naplója szerint

*) A halfogások eredményeit az 1911/12. üzletévben I. a „Halászat“ 192. július 1. számában.

dr. Sigmond Elek érdekes előadást tartott az alföldi szikések javításáról. Szerinte *víz nélkül* csak azokat a szikéseket javíthatjuk, a melyek legfeljebb 0.10—0.15% sót tartalmaznak. A nagyobb sótartalommal bíró szikealajok csak öntözés vagy halászat segítségével hasznosíthatók eredményesen. És pedig a halászat révén még az olyanok is, a melyeknél minden egyéb módszer felmondja a szolgálatot, mert halastónak még az oly területek is alkalmasak, a melyek 0.50%-nál több sót és 0.10—0.20% szódát, vagy 0.50%-nál több sót és 0.20%-nál több szódát, vagy 0.25—0.50% sót és 0.20% nál több szódát tartalmaznak, illetőleg az ilyen talajok már *csak* halastavaknak alkalmasak. De hogy az ilyen halastavak kitűnő jövedelmet adnak, azt a gyakorlat nálunk már eléggé igazolja.

A lazaczhalászat Alaskában valósággal megszabású iparjellegével bír. Az amerikaiak ugyancsak kihasználják azokat az előnyöket, a melyet itt a természet nyújt nekik s évenként április elejével kezdődőleg egész halászhajóflotta indul S.-Franciscóból az alaskai öböl felé nem kisebb, mint 3200 kilométernyi utat téve meg.

A hajók fel vannak szerelve, hogy a fogott halat azonnal feldolgozassák, csomagolhassák stb. A munka legnagyobb részét kínaiak és japánok végzik. A nagy halászatok július első három hetébe esnek, a mikor még az éjjel-nappal folyó munka sem képes mindig az összes fogott halat feldolgozni. A fogás kizárólag egyes hálókkal történik, melyet egy csónakban két ember vontat. Jó időjárásnál egy-egy ilyen csónak zsákmánya 24 óra alatt 2000 drb halra is felrúghat.

A halak kikészítésének munkáját a tengerparti gyártelepen rendszeren kínaiak vezetik. Külön e célra a tengerhez közel felállított hidakon vagdalják le a halak fejét s farkát s zsigerelik ki azokat; a belső részek egyszerűen a tengerbe hullnak. A halakat azután alkalmas gépekkel jól kimossák, végül feldarabolják s aztán fémdobozokba vagy hordókba csomagolják. A dobozokat kétszer kifőzik nagy nyomású s így nagy hőmérsékű gőzben. Szeptember elején aztán visszatér a hajóraj s csak néhány bárka marad közülök vissza, hogy a gyár épületeit gondozza.

Az 1909. évben 34.5 millió lazacot fogtak, körülbelül 79 millió kilogramm súlyban. A „halgyár“-ban 10,000 embert foglalkoztattak, köztük 3000 halászt. A halászó csónakok száma 1600 volt; 114 gőzös és 39 vitorlás végezte az anyag szállítását.

Hogy lehet halakat szelidíteni? Egy német orvos írja az „Appenzeller Zeitung“-ban, hogy a nyáron át a Luganói tóban fürdött. A fürdőhelyen seregestől volt kövicsfk látható, a többől úsztak be az egyébként elrekesztett helyre. A mint azonban az orvos a vízbe lépett, azonnal menekültek. Egyszer aztán jó meleg idő beálltával megtette azt, hogy beült a vízbe, úgy hogy csak a feje volt kint; kezeivel a térdein könyökölve, mindkettőben egy-egy darab kenyéret tartott hosszú ideig, egy óráig, lehetőleg mozdatlanul. Ezt a türelmi próbát megismételte kétszer napjában s több egymásután következő napon. A halak eleinte egyáltalán nem vettek tudomást a csábító eseségről s félve kerülgették az eleve szobrot. Azonban csakhamar odamerészkedett a fiatalabb nemezdek némely mohóbb tagja s csipkedni kezdett a kenyérből; de rögtön visszariadtak, a mint a kézen vagy az ujjakon a legcsekélyebb mozgást vették észre. Lassanként azonban nagyobbak és öregebbek is csatlakoztak hozzájuk; aztán végre is annyira megszeliidültek, hogy valósággal körülrajzolták az embert, mihelyt a vízbe lépett s mohón estek neki az odakinált kenyérnek. Most aztán már mozgathatta a kezét az orvos, de maga is mozoghatott, legkevésbé sem zavarta őket. A halak a kezéből ettek, az ujjai között uszáltak, engedték, hogy simogassa őket. Szóval valósággal teljesen megszeliidültek.

Hogy a halakat eseséggel mennyire meglehet szelidíteni, azt egyébként minden tógazdaságban tudják, a hol etetnek. Az óvatos ponty is megjegyzi az etetés idejét, kísérik az etető csónakot, oda gyülekezik köréje s várja a vízbe szórandó eseséget. Egy kis türelemmel bizonyára lehetne ilyen helyeken a fentihez hasonló dolgokat produkálni.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

A. F. Csongrád. Pontyvadékok adományozásáért a földművelésügyi minisztériumhoz folyamodhat. Amennyiben a minisztérium méltányolja kérését, előjegyzésbe véteti azt s ahhoz képest, hogy

fog-e az őszi lehalászások után anyag rendelkezésére állani, megküldeti az engedélyezett anyagot. Az államnak magának ugyanis nincs halaszgazdasága, hanem a minisztérium a tógazdaságok felelősségét a segélyezés céljára átvenni. Ha ilyen felesleg nincs, akkor nincs is módjában ivadékok szétosztani.

Értesítés!

Mindenféle díszes ruggyanta-(gummi-)bélyegzőt festékezőpárnával, számozógépet iparosok, kereskedők, ügyvéd k. pénzügyintézetek, egyesületek, hivatalok, községek részére legelőször legelőször készített az Első Czeplődi Ruggyantabélyegzőgyár Czeplőd n. — 10 koronán felüli rendelésnél a rendelő 100 darab pergamentnévjegyet kap tetszés szerinti betűvel. Ugyancsak különféle reklámtárgy kapható. Utazók és helyi képviselők magas jutalék mellett felvételnek. Tetszés szerinti újjegyzéket kéri.

Mindennemű halászati hálóban, haláskötélben, halászsinegben legelőször bevásárlási forrás **ADAM MIKSA BUDAPEST, IV., Ferencz József-rakpart 6.**

Halász acetylenlámpák

Esti használatnál nélkülözhetetlen. Óriási világító erő. Hosszú égési tartam.

Árjegyzéket ingyen és bérmentve küld:

BÁRDI JÓZSEF automobil r.-t., Budapest, VI., Liszt Ferencz-tér 15.

HALGAZDASÁGHOZ VALÓ ESZKÖZÖK: PISZTRÁNGIKRA-

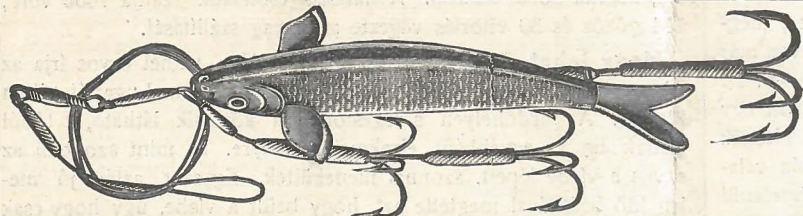

KÖLTÖEDÉNYEK, halivadékszallítóedények, AQUARIUMOK

stb. készítésében specialista. — Az országos halászati felügyelőség szállítója.

LAMMEL FERENCZ, bádigos- és szerelőmester, Budapest, VIII., József-utca 17. sz.

Halászati Kellékek

angol, amerikai és saját gyártmány nagyban és kicsinyben e helyen:

Joseph Oszvalds Nachf., Wien, I., Wollzeile 11.

Árjegyzék kívánatra ingyen.

200 mm. 1 és 2 éves, gyorsnövésű **cseh ponty** tógazdaságaimban nagyobb tételekben **eladó.**

CORCHUS BÉLA haltenyésztő, Budapest, IX., Boráros-tér 3. sz.

A SÁRDI TÓGAZDASÁG

Levélczím: Tógazdaság Sárd.

Sürgőnyczím: Tógazdaság Kiskorpád.

Postacím: Kiskorpád.

őszi és tavaszi szállításra elad 1—2—3-nyaras javított **wittingau** pontyot és anyapontyot, bajorországi **aischgründi** 1—3-nyaras és anyapontyot, japánpontyot (higoi), aranyorlát, naphalat, amerikai törpeharcsát, 1—4-nyaras tavi czompót, fogassüllőt, megtermékenyített fogassüllőikrát és minden egyéb tenyészhalat.

A tógazdaság kizárólag csak tenyészhalat termel.

Árjegyzékkel szolgál a Tógazdasági Intézőség Sárd és dr. Hirsch Alfréd Budapest, Klotild-palota.